

FIATAL NEVELŐK FÓRUMA

VISSZAPILLANTÁS A PÁLYA ELEJÉRŐL

Hányszor képzeltük el főiskolás korunkban, hogy egy osztály előtt állunk, tanítunk, gyermekek figyelnek ránk, vagy éppen a műhelyben mutatjuk meg, hogyan fogják a kalapácsot...

És az álom hamar valóra vált. Igaz, nem kis munka előzte meg, de erre szükség volt, hiszen most már gyakorlatból is tudjuk, hogy az elképzelés és a valóság közti különbség éppen az állandó aprólékos munka: a főiskolán tanultak beillesztése a mindennapi tevékenységbe.

Nagy lendülettel és örömmel kezdtem a munkát szeptemberben. Eleinte még nem tudtam átlátni a feladatok tömegét és nem is gondoltam arra, hogyan fogom azokat napról napra teljesíteni? A lecke nem könnyű! Heti 34 órában tanítok. Ebből két óra osztályfőnöki az ötödikben, 16 óra számtan hetedik és nyolcadikban, és ugyancsak 16 óra gyakorlati foglalkozás a felső tagozat minden osztályában. Nehéz feladat, rengeteg munkát jelent.

Mikor negyedéves korunkban egy napon kellett matematikát és műszakit tanítani, elkeseredtünk a nagy „túlterhelés” miatt! És most: napi hat óra, utána felkészülés a következő napra és legtöbbször még valami iskolai program. Ennek ellenére egyre kevesebbet hangzik el: „Ez sok, mi lesz, ha így megy tovább?”

A következőkben megkísérlem leírni, hogy mit jelentett számomra a főiskolán nyújtott módszertani képzés? Megjegyzem, hogy ezúttal a műszaki ismeretek és gyakorlatok szakról szeretnék nyilatkozni.

Amint előzőleg említettem, a felső tagozat minden osztályában tanítom a gyakorlati foglalkozást. Ez összesen nyolc fiúcsoporthoz jelent. Iskolánk épülete a kelleténél jóval kisebb. A műszaki oktatás helye egyetlen kis-méretű terem. A felszerelést még bővíteni kell, bár a legszükségesebb szerszámok megvannak. A város iskoláiban központi tanmenet szerint folyik az oktatás. Az anyagot is a központi műhelyből kapjuk. A különböző műveletsorok tanítása viszont legtöbbször olyan munkadarabokon történik, amelyeket a főiskolán módszertani gyakorlatokon elkészítettünk. Ez a körülmény a foglalkozásra való felkészülést nagy mértékben megkönnyíti, hiszen a mintadarab készen van, a hozzátartozó vázlattal együtt. A gondosan kidolgo-

zott tervezetekhez csupán egy kiegészítő lapot kell csatolni, amelyen a központilag meghatározott méretek szerepelnek.

Őszintén mondhatom, nem ijedtem meg attól, hogy négy osztályban fogok tanítani műszakit. A tantervi követelményeket ismertem. Nem azért, mert ez az anyag államvizsgán szerepelt. A módszertan gyakorlatok állandó témája volt. Nagyon jó, hogy ezeken a foglalkozásokon alkalmunk nyílt átvenni mind elméleti, mind gyakorlati vonatkozásaiban az általános iskolai osztályok anyagát!

Az oktatás során adódó problémákat a legtöbb esetben azonnal meg tudom oldani, mert a főiskolán látottak és hallottak eligazítanak. Módszertan órákon, tanítási gyakorlatokon a várható kérdéseket összegyűjtöttük, megbeszéltük, megoldottuk.

Nagyon megjegyeztem a műszaki oktatás „legfontosabb” módszerét: *a szakszerűséget!* Most látom csak, hogy milyen komoly jelentősége van ennek az igen sokszor hangoztatott szónak. Szakszerűség a műveletek bemutatásában, szakszerűség a magyarázat folyamán! Tanítványaim szívesen végzik munkájukat, mert látják, hogy itt nem valamiféle „barkácsolgatásról”, hanem az életben is jól használható műszaki ismeretszerzésről van szó.

Igen jól tudom kamatoztatni a módszertani gyakorlatokon az elektrotechnikai szerelésekhez kapott fényképeket. Szemléltető táblát készítettem belőlük. A helyhiány miatt ugyanis nincs lehetőségem arra, hogy a kapcsolási rajzokat eredetiben elkészíttessem. Így diákjaim a fényképek segítségével alakítják ki a különböző áramköröket. Szeretik a szerelési gyakorlatokat, mert a képeken látható rajzok után bármelyik feladatot könnyen el tudják készíteni!

Az elmondottakat őszinte köszönettel nyugtázom és szeretném kérni, hogy az utánunk következő évfolyamok is hasonló felkészítéssel indulhassanak erre a nagyon szép, de nem könnyű életpályára!

Ezután éppen az ő érdekükben kívánok egy-két hiányosságról írni, ami már nem annyira a módszertani képzéshez, hanem inkább a főiskola általános oktatási rendjéhez tartozik.

Az egyik a *gyakorló tanítások idejének meghosszabbítása*. Ha mind a négy évben

tanítanánk, akkor sem mondhatnánk, hogy sok volt! Viszont az egy év, és abban is csupán néhány tanítás — ez még kevésnek is alig mondható! Ezt a megállapítást minden szakra értem.

A második probléma, amivel én többször is szembe kerültem: a *háztartási gyakorlatok* tanításának kérdése. Az általános iskolában szerepel, de a főiskolán ilyen irányú képzés nincs. Még eskütétel előtt voltam a városi művelődésügyi osztályon, hogy megérdeklődjem, mit fogok tanítani? A válasz: gyakorlatit *fiúknak és lányoknak*. Őszintén írom, hogy ettől nagyon féltem és ugyancsak ke-

restem a kibúvót. A dolog igen nehezen ment, mert azt mondták: gyakorlati szakos vagyok, akkor ez miért probléma? Hiába érveltem azzal, hogy mi ezt a témát a főiskolán nem vettük! Újabb ellenérvük: tantervi feladat, amit meg kell valósítani és „érthetetlen, hogy a főiskolán miért nem tanítják?”

Erre már nem tudtam felelni, így a kérdést én is továbbítom, hátha rajtam kívül másnak is problémát jelent?

Homoki Mária,
általános iskolai tanár,
Várpalota
Rákóczi-telepi iskola

BÍRÁLÓ SZEMMEL

A pályakezdés nehéz napjaiból néhány gondolatot vetnék papírra. Nem azzal a szándékkal teszem, hogy az Alma Materet a legkisebb mértékben is elmarasztaljam, de azért, hogy az utánunk következők még nálunk is gazdagabban indulhassanak az életútra!

Magamról röviden annyit, hogy matematika-műszaki szakos általános iskolai tanár vagyok és Dunántúl egyik legszebb városában: Veszprémben tanítok. A matematika mellett jelentős óraszámban gyakorlati foglalkozást is. Mai levelemben erről a szakomról szeretnék írni.

Először a pozitívumokat. Megítélésem szerint főiskolai tanulmányaink folyamán a műszaki oktatás módszertana volt az a tantárgy, ami a legtöbbet nyújtotta számunkra. Legfőbb erénye a többi stúdiummal szemben, hogy itt azt tanultuk meg, amit valóban alkalmazunk minden nap, minden órán! Oriási segítséget adnak az óravázlatok, a részletesen kidolgozott tábla- illetve füzetekkel. Most utólag már bevallhatom, hogy bizony sokszor mérgek voltunk — mikor a vázlat-sor összegyűlt — és egyszerre sokat kellett beadni. De ma látom, hogy milyen értékek! Nem probléma bármilyen foglalkozást felépíteni, hisz itt a példa, csak alkalmazni kell. Nem okoznak gondot a tanári bemutatók, a gyakorlatot sikerült megszerezni a mi kis „házi iskolánkban”, ahol egymást tanítottuk a csoporton belül! Ezeket a módszertani foglalkozásokon találkoztunk először az aktív tanítás fogalmával, hogy a hetedik félévben ne idegenként álljunk az első „igazi” osztályok előtt.

E sok jó után leírnék mégis néhány gondolatot, észrevételt, ami szerény megítélésem szerint a jelenlegi jót még jobba tehetné!

Az általános iskolai anyag feldolgozásának arányait meg kellene változtatni. Úgy érzem, egyik-másik munkanem túl sokat, vagy éppen túl keveset szerepelt. Így az ötödikes tantervi feladatokat szinte minden kis részle-

tében feldolgoztuk, míg a hatodikos és hetedikos fagegmunkálásra kevés idő jutott. Különösen a hatodikos faformázási műveletekre hagytunk rövid időt. Így bizony a gyakorlatban a hatodikos órák felépítése gondot okoz. Kimaradtak az üveg- és műanyaggyakorlatok, pedig most ezt is kell tanítanom.

A nem műszaki szakosok részésülnek audiovizuális oktatásban. Mi ebből nagyon keveset kaptunk. Pedig a gyakorlatban elvárják tőlünk ezen gépek kezelésének ismeretét, hiszen „műszakisok” vagyunk! Ebből az ismeretanyagból többre, sokkal többre lenne szükség.

Végül még egyet. Vidéki műhelyekben, ahol nincs központi szervezés, nagyon komoly gondot okoz a szerszámok karbantartása. Ezt a főiskolán nem tanultuk, vagy legalább nem olyan mértékben, amilyenre most szükségünk lenne. A tanszéken ott voltak a technikusok: minden eszköz mindig jó volt, a fűrészek vágtak, a lemezollók nyírtak, a vágók szabták az anyagot, a kések élesek voltak és a csigafúró sem kellett nekünk „aláköszörülni”... Pedig talán ez lett volna a jó! Most — tesszik, nem tetszik — meg kell tanulnom és csinálnom, mert e nélkül nem tudok tanítani. Tudom, hogy a legtöbb helyen ez nem jelent problémát a központi műhelyek létezése miatt, de az én esetem is bizonyítja, hogy sok iskola még az ó „búvkörükön” kívül esik.

Úgy érzem, hogy a sok jó mellett talán sok hiányosságot is felsoroltam. Mentősegemre szolgáljon, hogy szavaimnak nem bíráló, de segítő, javító célzata van! Nagyon sok jót tanultam a műszaki tanszéken és ezért tanárainknak hálás vagyok. Ez a levél is csak azért sikerült ilyen hosszúra, mert megszerettem a tanszéket és lelkes munkájában — e szerény adalékkal — magam is segíteni akartam!

Muraközy Péter,
általános iskolai tanár, Veszprém